RobArte

GUIA RÀPIDA

PROTOCOL D'INICI

RESOL L'EXPEDIENT EN 5 PASSOS

Llegeix, observa, descarta i comprova: no cal saber d'art.

LA TEVA MISSIÓ

01 QUI
Identifica qui roba.

02 ON
Determina'n la casella.

03 AMB QUÈ
Dedueix l'objecte utilitzat.

04 POR ON
Troba la sortida.

1 LLEGEIX LES PÀGINES 1, 2 I 3
Coneix el robatori i els sospitosos; estudia el plànol; després aplica les proves, la regla i les declaracions. La pàgina 4 amplia l'obra, però no afegeix pistes.

2 COMPLETA LA QUADRÍCULA
Cada sospitós ocupa una casella amb el seu objecte. No hi pot haver dues persones a la mateixa fila ni a la mateixa columna. Fes servir les inicials per anotar les teves deduccions.

3 INTERPRETA CADA DADA
Les proves sempre són certes. La regla estableix la condició especial del cas. Cada declaració s'avalua com una unitat: el sospitós diu la veritat en tot o menteix en tot.

4 COMPROVA EL ROBATORI I LA FUGIDA
Qui roba ha de ser al costat de l'obra en horitzontal o vertical, mai en diagonal. La ruta fins a la sortida no pot travessar persones, obstacles ni caselles vigilades per càmeres.

5 TANCA LA RESPOSTA
Anota qui roba, la casella, l'objecte i la sortida només quan tot encaixi. Si et bloqueges, consulta la pista addicional de l'expedient abans de mirar la solució.

RECORDA Les sortides són obertures a la quadrícula.
La fletxa de cada càmera indica la direcció de vigilància.

RobArte

EXPEDIENT RA-043 · CAS 43

MUSEU D'ANTIGUITATS DE TORÍ · RETRATS ROMANS

DIFICULTAT AAAA

El bust de Tusculum

Una vitrina tancada. Un rostre intacte. El marbre havia canviat.

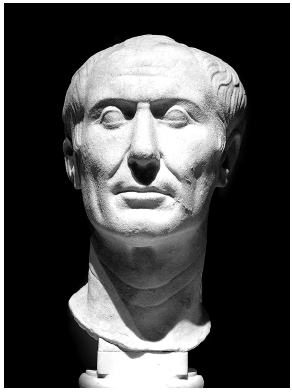

Foto: Carole Raddato (Following Hadrian) / Wikimedia Commons. CC BY-SA 2.0. Conversió a B/N.

FITXA DE L'OBRA

Bust de Tusculum

Retrat de Juli Cèsar · 50-40 aC · marbre · Museu d'Antiguitats de Torí · trobat a Tusculum

HO SABIES...?

Es considera un dels retrats més fidels de Juli Cèsar i es podria haver fet quan encara vivia o poc després del seu assassinat.

INFORME DEL ROBATORI

Després d'una recepció diplomàtica, l'equip va detectar una anomalia a la vitrina. El vidre, el pany i els sensors continuaven intactes, però la peça exposada era una reproducció de marbre artificial muntada sobre una base compensada per igualar-ne el pes. Durant la revisió es va traslladar material tècnic i la galeria va quedar parcialment buida.

SOSPITOSOS

Giulia Ventresca
Epigrafista italiana
Va demanar examinar una marca sota el pedestal.

Lorenzo Bardi
Restaurador italià
Havia revisat l'ancoratge de la vitrina.

Dorian Varkov
President de Rahgmunda
Va encarregar una rèplica per al seu palau.

Sofía Marek
Comissària de l'exposició
Va autoritzar l'última revisió tècnica.

Étienne Morel
Escultor forense
Va demanar repetir l'escaneig abans de l'obertura.

Clara Weiss
Periodista d'investigació
Investigava una possible còpia moderna.

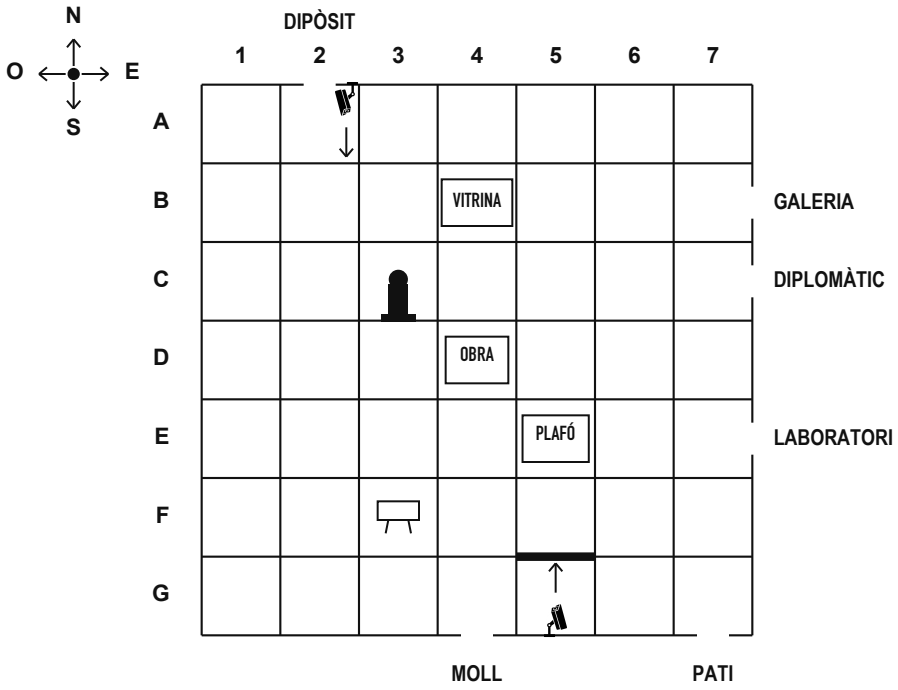

OBJECTES

PD - Peu de rei digital
CV - Clau de la vitrina
CD - Credencial diplomàtica
E3 - Escàner 3D
RR - Resina reversible
CI - Corretja d'hissada

SORTIDES

DE - Dipòsit
GA - Galeria
DI - Diplomàtic
LA - Laboratori
MU - Moll
PA - Pati

ELEMENTS

- Obra
- Banc
- Estàtua
- Vitrina
- Plafó
- Paret

QUADERN D'INVESTIGACIÓ

PISTA ADDICIONAL DISPONIBLE

PERSONA **CASELLA** **OBJECTE** **SORTIDA**

Proves i declaracions

Determina qui va robar l'obra, des de quina casella, amb quin objecte i per on va fugir.

PROVES

01 Els registres van detectar una persona a cadascuna de les files A, B, C, E, F i G, i a cadascuna de les columnes 2, 3, 4, 5, 6 i 7.

02 La periodista era a la fila F i a l'est de totes les altres persones sospitoses.

03 El president de Rahgmunda era la persona sospitosa situada més a l'oest i era a la fila G.

04 L'escultor forense era a la mateixa columna que el bust.

05 La comissària era una casella al nord-oest del restaurador.

06 L'epigrafista era en una fila més pròxima a la paret nord que l'escultor forense.

07 La persona amb la credencial diplomàtica era a la columna situada més a l'oest.

08 La persona amb la corretja d'hissada era a l'est de totes les altres persones sospitoses.

09 La persona amb l'escàner 3D era una columna a l'oest de qui tenia la clau de la vitrina.

10 La persona amb el peu de rei digital era dues columnes a l'oest de qui tenia l'escàner 3D.

11 La persona amb la clau de la vitrina va utilitzar el moll de càrrega.

REGLA DE L'EXPEDIENT

La persona que va robar és l'única que menteix. Les altres cinc diuen la veritat.

DECLARACIONS

GIULIA

«Quan vaig marxar, vaig veure Sofía sortir cap a la galeria imperial.»

LORENZO

«Vaig veure Clara travessar la sortida del pati romà amb el seu equip.»

DORIAN

«L'accés diplomàtic es va habilitar exclusivament per a mi i vaig sortir per allà.»

SOFÍA

«Giulia va sortir en direcció al dipòsit arqueològic amb les seves notes.»

ÉTIENNE

«Després del tancament no vaig utilitzar l'accés del laboratori.»

CLARA

«Giulia era en una fila més pròxima a la paret nord que Sofía.»

Arxiu de l’obra

El rostre que les monedes van ajudar a reconèixer

El marbre no conserva cap inscripció que digui «Juli Cèsar». La seva identitat es va establir comparant-ne els trets amb els perfils de monedes antigues i amb altres retrats relacionats. Així, la numismàtica va ajudar a posar nom a un rostre esculpit fa més de dos mil anys.

POSAR NOM A UN ROSTRE

Molts retrats romans ens han arribat separats dels pedestals i de les inscripcions que explicaven qui representaven. Per identificar-los, els especialistes comparen la forma del cap, els cabells, el front, el nas, la boca i altres trets repetits en escultures i monedes. En el bust de Tusculum, un cap allargat, un rostre estret i uns cabells curts i escassos coincideixen amb la imatge de Cèsar transmesa per diverses emissions monetàries.

TRES DETALLS SOTA LA LUPA

1. Un cap allargat

La forma estreta del crani determina tota la silueta. És especialment recognoscible quan el retrat s’observa de perfil, com els rostres gravats a les monedes.

2. Un rostre sense joventut eterna

Les galtes enfonsades, les línies d’expressió i els plecs del coll mostren un home madur. Tot i això, el marbre no s’ha d’interpretar com si fos una fotografia exacta.

3. Els cabells arran del crani

Els cabells estan tallats amb línies poc profundes que segueixen el cap. En lloc de grans rínxols heroics, apareixen curts i amb entrades a les temples: un altre tret identificatiu.

QUAN EL ROSTRE ES VA CONVERTIR EN PODER

Juli Cèsar va ser el primer romà viu el retrat del qual va aparèixer de manera regular en monedes romanes. Aquella ruptura va permetre que el seu rostre circulés per territoris llunyans i acompanyés el pagament de soldats i funcionaris. La moneda no servia només per comprar: també difonia títols, victòries i missatges polítics. La imatge personal de Cèsar es va convertir en un instrument d’autoritat.

DE TUSCULUM A TORÍ

El retrat prové de les excavacions fetes a Tusculum vinculades a Luciano Bonaparte. L’antiga ciutat era als turons pròxims a Roma i conservava vil·les i restes d’època romana. Actualment, el cap forma part de la col·lecció arqueològica dels Musei Reali de Torí.